

—
Верховний
Суд

Аналіз здійснення правосуддя
Касаційним кримінальним судом
у складі Верховного Суду
у першому півріччі 2021 року

ЗМІСТ

1. Загальні показники руху процесуальних звернень і справ у кримінальному судочинстві та про адміністративні правопорушення у місцевих і апеляційних загальних судах, Вищому антикорупційному суді, Верховному Суді	3
2. Рух процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ) у Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду	8
3. Структура розглянутих Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ)	9
4. Передача Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду кримінальних проваджень на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду	12
5. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах)	13
5.1. Підстави скасування судових рішень у касаційному порядку	16
5.2. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) за розділами Особливої частини Кримінального кодексу України	18
5.3. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях про злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 Кримінального кодексу України, а також статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2, 206-2, 209, 211, 366-1 Кримінального кодексу України	19
5.4. Результати касаційного перегляду рішень Вищого антикорупційного суду	20
5.5. Результати касаційного перегляду виправдувальних вироків у кримінальних провадженнях (справах)	21

АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2021 РОКУ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ РУХУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І СПРАВ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ТА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У МІСЦЕВИХ І АПЕЛЯЦІЙНИХ ЗАГАЛЬНИХ СУДАХ, ВИЩОМУ АНТИКОРУПЦІЙНОМУ СУДІ, ВЕРХОВНОМУ СУДІ

Найменування респондента	№ з/п	Перебувало на розгляді			у тому числі надійшло на розгляд		
		перше півріччя 2020	перше півріччя 2021	Динаміка %	перше півріччя 2020	перше півріччя 2021	Динаміка %
Місцеві загальні суди (усього), із них:	1	1 071 590	1 119 080	4,4	885 094	913 647	3,2
кримінальне судочинство	2	606 646	603 294	-0,6	476 213	468 624	-1,6
про адміністративні правопорушення	3	464 944	515 786	10,9	408 881	445 023	8,8
Апеляційні загальні суди (усього), із них:	4	147 463	147 657	0,1	135 319	132 905	-1,8
кримінальне судочинство	5	134 617	130 724	-2,9	124 597	119 531	-4,1
про адміністративні правопорушення	6	12 846	16 933	31,8	10 722	13 374	24,7
Вищий антикорупційний суд	7	5 996	5 182	-13,6	5 529	4 793	-13,3
Касаційний кримінальний суд у складі ВС (усього), із них:	8	9 582	8 956	-6,5	4 724	5 043	6,8
кримінальне судочинство	9	9 495	8 836	-6,9	4 637	4 924	6,2
про адміністративні правопорушення	10	87	120	37,9	87	119	36,8
Велика Палата Верховного Суду	11	63	116	84,1	53	111	у 2,1 р.
УСЬОГО	12	1 234 694	1 280 991	3,7	1 030 719	1 056 499	2,5

Упродовж першого півріччя 2021 року згідно з даними статистичних звітів Державної судової адміністрації України¹, Вищого антикорупційного суду² та Верховного Суду³ на розгляд до загальних місцевих і апеляційних судів, Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду усього надійшло 1 млн 56 тис. [1 млн 31 тис.]⁴ справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з першим півріччям 2020 року на 2,5 % більше; із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 598 тис. [611 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 459 тис. [420 тис.].

¹ Статистичні звіти за формами № 1 мзс «Звіт місцевих загальних судів про розгляд судових справ», № 2 азс «Звіт апеляційних судів про розгляд судових справ».

² Статистичні звіти за формами № 1-к ВАКС «Звіт Вищого антикорупційного суду про розгляд матеріалів кримінального провадження», № 1-о ВАКС «Звіт Вищого антикорупційного суду про оперативність розгляду судових справ».

³ Статистичні звіти за формами № 2-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Великою Палатою Верховного Суду» та № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

⁴ Тут і далі у квадратних дужках наведено відповідні дані за перше півріччя 2020 року.

У тому числі до **місцевих загальних судів** на розгляд **надійшло** усього **914 тис.** [885 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **3,2 %** більше. Із них справ і матеріалів:

- *кримінального судочинства* – **469 тис.** [476 тис.];
- *про адміністративні правопорушення* – **445 тис.** [409 тис.].

Показник **середньої кількості надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення** у розрахунку на одного працюючого суддю **місцевого загального суду** у першому півріччі 2021 року становив **300** [314].

До **апеляційних загальних судів** на розгляд **надійшло** усього **133 тис.** [135 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **1,8 %** менше, ніж у першому півріччі 2020 року. Із них справ і матеріалів:

- *кримінального судочинства* – **120 тис.** [125 тис.];
- *про адміністративні правопорушення* – **13 тис.** [11 тис.].

Показник **середньої кількості надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення** у розрахунку на одного працюючого суддю **апеляційного загального суду** у першому півріччі 2021 року становив **240** [218].

До **Вищого антикорупційного суду** (далі – ВАКС) усього **надійшло 4,8 тис.** [5,5 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства (на **13,3 %** менше), із них на розгляд слідчих суддів – **4,3 тис.** клопотань, скарг, заяв щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження під час досудового розслідування.

До **Верховного Суду** усього **надійшло 5 154** [4 777] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **7,9 %** більше, із них до **Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду** (далі – ККС ВС) – **5 043** [4 724], що на **6,8 %** більше; до **Великої Палати Верховного Суду** – **111** [53] процесуальних звернень кримінального судочинства (більше у **2,1** раза).

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік справ і матеріалів, протягом першого півріччя 2021 року на розгляді загальних місцевих і апеляційних судів, ВАКС та Верховного Суду усього перебувало 1 млн 281 тис. [1 млн 235 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з першим півріччям 2020 року на 3,7 % більше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 748 тис. [757 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 533 тис. [478 тис.].

У тому числі на розгляді місцевих загальних судів усього перебувало 1 млн 119 тис. [1 млн 72 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (на 4,4 % більше). Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 603 тис. [607 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 516 тис. [465 тис.].

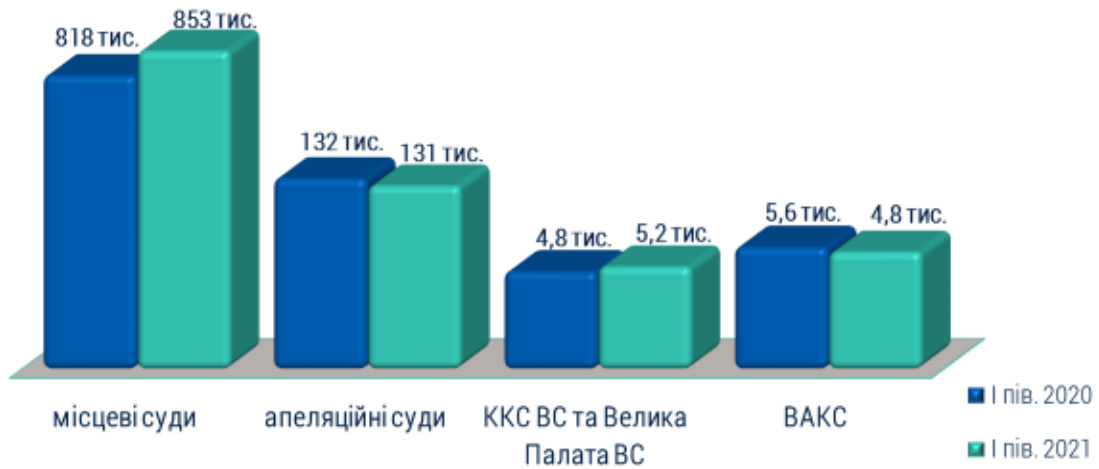
На розгляді апеляційних загальних судів усього перебувало 148 тис. [147 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 131 тис. [135 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 17 тис. [13 тис.].

На розгляді ВАКС усього перебувало 5,2 тис. [6 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства (менше на 13,6 %).

На розгляді Верховного Суду усього перебувало 9 072 [9 645] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 5,9 % менше. Із них на розгляді ККС ВС – 8 956 [9 582] процесуальних звернень і кримінальних проваджень, Великої Палати Верховного Суду – 116 [63].

Розгляд справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у I півріччі 2020-2021 роках

Протягом першого півріччя 2021 року **розглянуто** усього **994 тис.** [960 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з першим півріччям попереднього року на **3,5 %** більше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – **572 тис.** [577 тис.];
- про адміністративні правопорушення – **422 тис.** [383 тис.].

У тому числі **місцеві загальні суди** по першій інстанції усього **розглянули 853 тис.** [818 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (на **4,2 %** більше). У тому числі справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – **444 тис.** [444 тис.];
- про адміністративні правопорушення – **409 тис.** [374 тис.].

Апеляційні загальні суди за апеляціями та апеляційними скаргами **розглянули** усього **131 тис.** [132 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – **118 тис.** [122 тис.];
- про адміністративні правопорушення – **13 тис.** [9 тис.].

ВАКС усього **розглянув 4,8 тис.** [5,6 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, що на **12,8 %** менше, ніж у першому півріччі 2020 року.

Верховний Суд усього **розглянув 5 350** [4 777] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (більше на **12 %**). У тому числі **ККС ВС** розглянув – **5 243** [4 730], що більше на **10,8 %**, **Велика Палата Верховного Суду** – **107** [47], що більше у **2,3** раза.

Найменування респондента	№ з/п	Розглянуто		
		перше півріччя 2020	перше півріччя 2021	Динаміка %
Місцеві загальні суди (усього), із них:	1	818 119	852 630	4,2
кримінальне судочинство	2	444 410	443 804	-0,1
про адміністративні правопорушення	3	373 709	408 826	9,4
Апеляційні загальні суди (усього), із них:	4	131 618	130 847	-0,6
кримінальне судочинство	5	122 256	118 108	-3,4
про адміністративні правопорушення	6	9 362	12 739	36,1
Вищий антикорупційний суд	7	5 554	4 843	-12,8
Касаційний кримінальний суд у складі ВС (усього), із них:	8	4 730	5 243	10,8
кримінальне судочинство	9	4 646	5 124	10,3
про адміністративні правопорушення	10	84	119	41,7
Велика Палата Верховного Суду	11	47	107	у 2,3 р.
УСЬОГО	12	960 068	993 670	3,5

Протягом першого півріччя 2021 року збільшилася на **5,9 %** кількість осіб, стосовно яких **в апеляційному порядку скасовано і змінено вироки місцевих загальних судів, – 3,1 тис. [2,9 тис.]**; проте їх частка від осіб, щодо яких ухвалено вироки місцевими загальними судами, дещо зменшилася і становила **7,7 % [7,9 %]**.

На **21,9 %** збільшилася кількість осіб, щодо яких **в апеляційному порядку скасовано та змінено постанови, винесені місцевими загальними судами у справах про адміністративні правопорушення, – 3,6 тис. [2,9 тис.]**.

У касаційному порядку скасовано і змінено судові рішення у кримінальних провадженнях (справах) стосовно **597 [651] осіб (менше на 8,3 %)**. Із них у касаційному порядку скасовано і змінено саме **вироки місцевих та апеляційних загальних судів стосовно 278 [266] осіб**; у тому числі скасовано – стосовно **165 [182] осіб, змінено – щодо 113 [84] осіб**.

У режимі відеоконференції судові провадження у загальних місцевих та апеляційних судах здійснювалось у **5,9 тис. кримінальних провадженнях (справах)**; із фіксуванням судового процесу **технічними засобами розглянуто 24 тис. кримінальних проваджень (справ)**.

ККС ВС у режимі відеоконференції розглянув **786 кримінальних проваджень (справ)**.

Відповідно до статті 31 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) **судом присяжних у першому півріччі 2021 року розглянуто 20 [25] кримінальних проваджень**.

2. РУХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ) У КАСАЦІЙНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ СУДІ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ

До ККС ВС протягом першого півріччя 2021 року на розгляд **надійшло 5 043** [4 724] процесуальних звернень (касаційних скарг, подань, клопотань, заяв) та кримінальних проваджень (справ), що на **6,8 %** більше порівняно з першим півріччям 2020 року.

Із загальної кількості процесуальних звернень, що надійшли на розгляд до ККС ВС, касаційні скарги на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції становили **78,9 %** [74,8 %], або **3 980** [3 533].

Кількість подань, клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого зменшилася на **14,9 %** і становила **893** [1 049]; їх частка у структурі процесуальних звернень, що надійшли до ККС ВС, також дещо зменшилася – **17,7 %** [22,2 %].

Кількість заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами у структурі надходження становила **51** [55], що на **7,3 %** менше.

На **36,8 %** більше надійшло на розгляд до ККС ВС процесуальних звернень у справах про адміністративні правопорушення – **119** [87], із них подань про визначення підсудності – **4** [2].

Показник **середньої кількості надходження процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС⁵ у першому півріччі 2021 року зріс на **9,9 %** і становив **144** [131].

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік касаційних скарг, подань, клопотань, заяв і кримінальних проваджень (справ), у ККС ВС протягом першого півріччя 2021 року усього **перебувало** на розгляді **8 956** [9 582] процесуальних звернень та кримінальних проваджень, що на **6,5 %** менше порівняно з аналогічним періодом 2020 року.

Із них касаційні скарги на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції становили майже **88 %** [87,4 %] серед загальної кількості процесуальних звернень, що перебували на розгляді ККС ВС, або **7 878** [8 377]. Частка клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого становила **10,1 %** [11,1 %], або **901** [1 059].

Показник **середньої кількості процесуальних звернень і кримінальних проваджень, що перебували на розгляді**, у розрахунку на одного суддю ККС ВС у першому півріччі 2021 року – **256** [266].

⁵ Показник навантаження (тут і далі) розраховано із урахуванням середньої кількості суддів ККС ВС, які здійснювали правосуддя упродовж звітного періоду. Так, середня кількість суддів ККС ВС, які здійснювали правосуддя протягом першого півріччя 2021 року, становила **35** суддів (у першому півріччі 2020 року – **36** суддів).

3. СТРУКТУРА РОЗГЛЯНУТИХ КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

У першому півріччі 2021 року суддями ККС ВС розглянуто усього 5 243 [4 730] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (без урахування касаційних скарг, провадження в яких відкрито), що більше на 10,8 % порівняно з першим півріччям попереднього року, або 58,5 % [49,4 %] від кількості тих, що перебували на розгляді.

Структура розглянутих ККС ВС процесуальних звернень і кримінальних проваджень:

- касаційні скарги, кримінальні провадження – 79,7 % [75,5 %] від загальної кількості розглянутих, або 4 180 [3 571], що на 17,1 % більше;
- подання, клопотання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого – 17,1 % [21,9 %], або 894 [1 036], що на 13,7 % менше;
- процесуальні звернення у справах про адміністративні правопорушення – 2,3 % [1,8 %], або 119 [84], що більше на 41,7 %;
- заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами – 1 % [0,8 %], або 50 [39], що на 28,2 % більше.

Структура розглянутих ККС ВС процесуальних звернень і кримінальних проваджень

Із загальної кількості розглянутих у першому півріччі 2021 року процесуальних звернень майже кожне четверте процесуальне звернення повернуто або визнано таким, що не підлягає розгляду з урахуванням вимог статті 383 Кримінально-

процесуального кодексу України 1960 року, – 1 417 [930], або 27 % [19,7 %] від розглянутих.

На 18,6 % більше постановлено ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження – 1 509 [1 272], або 28,8 % [26,9 %] від кількості розглянутих (майже кожне четверте з розглянутих процесуальних звернень). Із них 59,4 % [63,1 %] становили ухвали з *мотивованими відмовами* у відкритті касаційного провадження – 896 [803].

Майже кожне шосте процесуальне звернення (від загальної кількості тих, що перебували на розгляді) залишено без руху і встановлено необхідний строк для усунення недоліків – 1 563 [1 430], що на 9,3 % більше.

Відкрито касаційне провадження у 1 728 [1 520] касаційних скаргах і заявах про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами (на 13,7 % більше), або 21,5 % [16,9 %] від кількості касаційних скарг, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, що перебували на розгляді.

На 7,6 % менше розглянуто по суті процесуальних звернень і кримінальних проваджень – 2 275 [2 462], або 43,4 % [52,1 %] від загальної кількості розглянутих упродовж першого півріччя 2021 року.

Із них за касаційними скаргами на судові рішення розглянуто по суті та здійснено перегляд рішень суду першої або апеляційної інстанції у 1 379 [1 432] кримінальних провадженнях (справах), що на 3,7 % менше.

Закрито касаційне провадження відповідно до положень статті 432 КПК у 42 [66] касаційних скаргах (на 36,4 % менше).

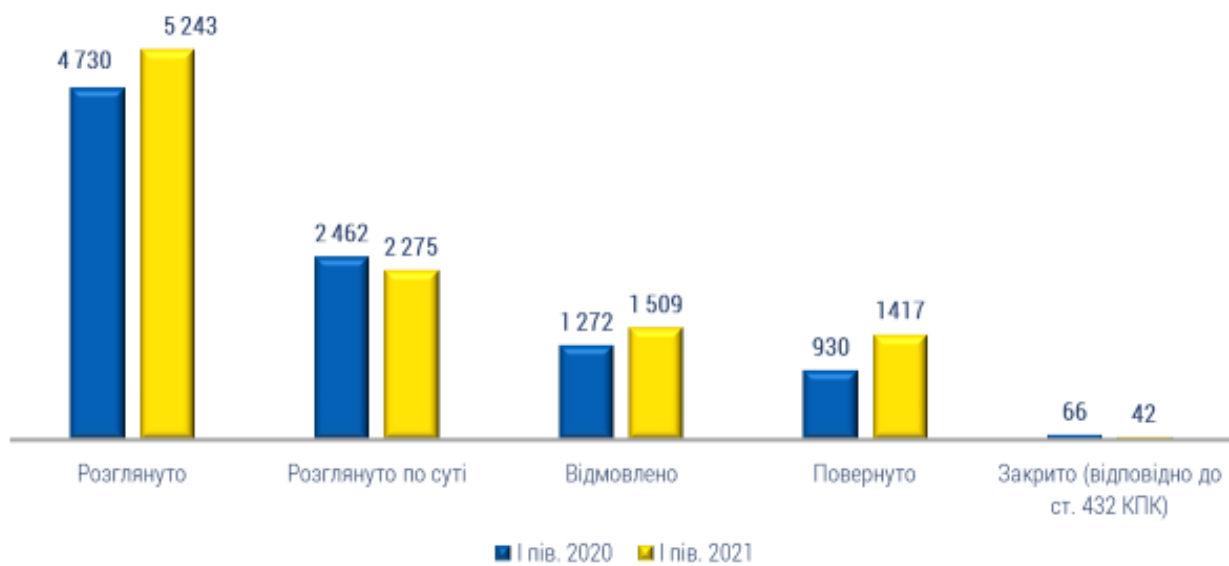
Протягом першого півріччя 2021 року постановлено 40 ухвал про задоволення або відмову у задоволенні заяви про відвід (самовідвід) судді, що становило 0,8 % від загальної кількості розглянутих процесуальних звернень. Із них про задоволення заяви винесено 24 ухвали (60 % від кількості розглянутих).

За результатами розгляду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ) судьями ККС ВС у першому півріччі 2021 року ухвалено 9 869 [9 554] судових рішень.

Показник середньої кількості розглянутих процесуальних звернень і кримінальних проваджень у розрахунку на одного суддю ККС ВС становив 150 [131], що на 14,5 % більше.

Станом на 30 червня 2021 року нерозглянутими залишилися 35,5 % [44,8 %] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (із урахуванням касаційних скарг, провадження в яких відкрито, але розгляд на кінець року не здійснено; залишених без руху процесуальних звернень, які подано без додержання передбачених статтею 427 КПК вимог та в яких встановлено необхідний строк для усунення недоліків; касаційних скарг і кримінальних проваджень (справ), які було передано у 2017 році з Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, але розгляд не відбувся через те, що учасники судового провадження перебувають на окупованих територіях АР Крим, Донецької та Луганської областей).

Результати розгляду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ)

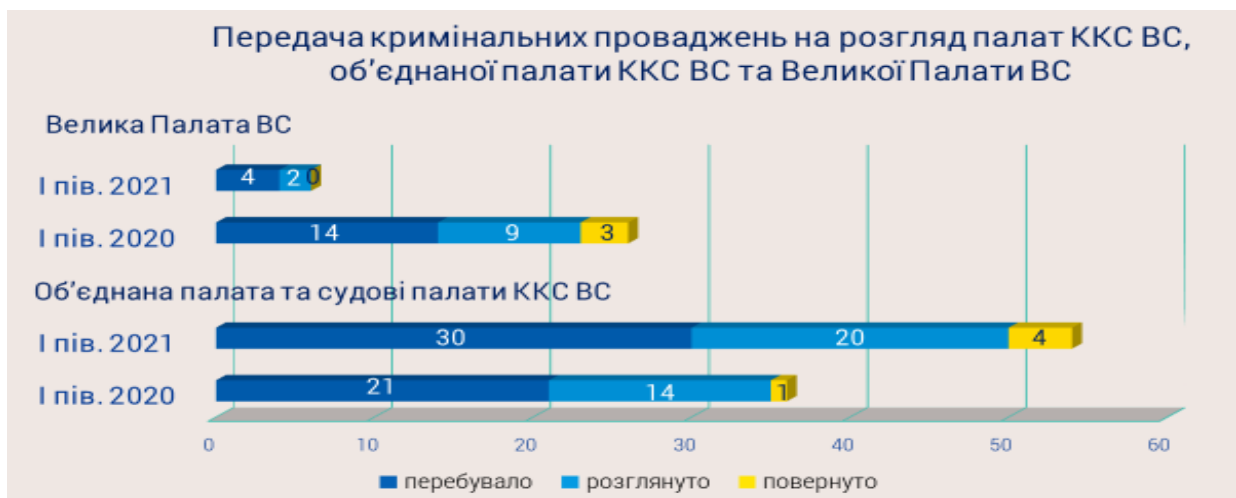
4. ПЕРЕДАЧА КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ НА РОЗГЛЯД ПАЛАТИ, ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ АБО ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ

Відповідно до статті 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України, який забезпечує сталість та єдність судової практики у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом. Так, для забезпечення єдності судової практики у визначених КПК випадках кримінальне провадження у касаційному порядку розглядається судовою палатою ККС ВС, об'єднаною палатою ККС ВС або Великою Палатою Верховного Суду.

У першому півріччі 2021 року у порядку частини першої статті 434¹ КПК на розгляд **Першої судової палати ККС ВС** передано **1** кримінальне провадження. Усього на розгляді Першої та Третьої судових палат ККС ВС перебувало **7** кримінальних проваджень. Із них по суті розглянуто **6** кримінальних проваджень. Станом на 30 червня 2021 року не розглянуто **1** кримінальне провадження.

На розгляд **об'єднаної палати ККС ВС** у порядку частини другої статті 434¹ КПК передано **16** кримінальних проваджень. Усього на розгляді об'єднаної палати ККС ВС перебувало **23** кримінальних проваджень. Із них розглянуто **14** кримінальних проваджень (**60,9 %**). Об'єднаною палатою ККС ВС повернуто **4** кримінальних провадження (**17,4 %**) на розгляд колегії суддів для прийняття рішення по суті. Залишилися нерозглянутими **5** кримінальних проваджень (**21,7 %**).

На розгляд **Великої Палати Верховного Суду** у порядку статті 434¹ КПК передано **2** кримінальних провадження та **1** заява про перегляд судових рішень за виключними обставинами. Усього на розгляді перебувало **4** кримінальних провадження та заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами, переданих ККС ВС. Великою Палатою Верховного Суду розглянуто по суті **1** кримінальне провадження та **1** заява про перегляд судових рішень за виключними обставинами.

5. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ)

У першому півріччі 2021 року за касаційними скаргами на судові рішення розглянуто по суті на **3,7 %** менше кримінальних проваджень (справ) – **1 379** [1 432] стосовно **1 491** [1 621] осіб, що також менше на **8 %**.

Закрито касаційне провадження у **42** [66] касаційних скаргах відповідно до положень статті 432 КПК (менше на **36,4 %**).

Статтю 435 КПК передбачено право суду касаційної інстанції ухвалити судове рішення за результатами **письмового провадження**, якщо всі учасники процесу заявили клопотання про здійснення провадження за їх відсутності. Упродовж першого півріччя 2021 року касаційний перегляд рішень місцевих та апеляційних загальних судів було здійснено в усному провадженні за участю сторін кримінального провадження та інших учасників судового провадження. Клопотань від учасників судового провадження про здійснення провадження за їх відсутності не надходило.

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судове рішення **залишено без зміни** у **837** [867] кримінальних провадженнях (на **3,5 %** менше) стосовно **894** [970] осіб. Їх частка від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку (без урахування тих, касаційне провадження в яких закрито), залишилася майже на рівні першого півріччя попереднього року і становила **60,7 %** [60,5 %].

Касаційну скаргу задоволено та судове рішення **скасовано** у **403** [460] кримінальних провадженнях (менше на **12,4 %**) стосовно **447** [532] осіб, або **29,2 %** [32,1 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб⁶, стосовно яких скасовано судові рішення, зафіксовано в судах областей: *Івано-Франківської* – 43,3 % (скасовано 13 судових рішень із 30 переглянутих у касаційному порядку), *Кіровоградської* – 42,4 % (14 із 33), *Закарпатської* – 40 % (8 із 20), *Херсонської* – 39 % (16 із 41), *Львівської* – 38,8 % (31 із 80), *Волинської* – 38,3 % (23 із 60); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: *Сумської* – 14,3 % (2 із 14), *Житомирської* – 15,8 % (6 із 38) та *Донецької* – 19 % (16 із 84).

Із загальної кількості скасованих судових рішень у 10 [13] провадженнях стосовно 10 [16] осіб судові рішення скасовано із закриттям кримінального провадження. Їх частка від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень становила 2,5 % [2,8 %]. Із них через відсутність в діянні складу кримінального правопорушення скасовано судові рішення із закриттям кримінального провадження стосовно 6 осіб (60 %).

Судове рішення скасовано із призначенням нового розгляду у 393 [447] кримінальних провадженнях стосовно 437 [516] осіб, або 97,5 % [97,2 %] від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень, у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – у 38 [38] кримінальних провадженнях стосовно 38 [41] осіб, у суді апеляційної інстанції – у 355 [409] кримінальних провадженнях стосовно 399 [475] осіб.

Судове рішення змінено у 139 [105] кримінальних провадженнях, що на 32,4 % більше, стосовно 150 [119] осіб, або 10,1 % [7,3 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких змінено судові рішення, зафіксовано в судах областей: *Тернопільської* – 17,6 % (змінено 3 судових рішення із 17 переглянутих у касаційному порядку), *Дніпропетровської* – 15,6 % (20 із 128), *Кіровоградської* – 15,2 % (5 із 33), *Запорізької* – 14,7 % (10 із 68), *Хмельницької* – 14,5 % (8 із 55), *Сумської* – 14,3 % (2 із 14); найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: *Луганської* – 3,8 % (1 із 26), *Херсонської* – 4,9 % (2 із 41), *Закарпатської* – 5 % (1 із 20), *Чернівецької* – 5,7 % (3 із 53). У судах *Рівненської* області судові рішення за результатами касаційного розгляду не змінювалися.

Отже, за результатами розгляду касаційних скарг упродовж першого півріччя 2021 року найбільший відсоток осіб, стосовно яких судові рішення скасовано та змінено, зафіксовано в судах областей: *Кіровоградської* – 57,6 % (скасовано та змінено усього 19 судових рішень із 33 переглянутих у касаційному порядку), *Волинської* – 51,7 % (31 із 60), *Івано-Франківської* – 50 % (15 із 30); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: *Сумської* – 28,6 % (4 із 14) та *Житомирської* – 28,9 % (11 із 38).

⁶ Від кількості осіб, стосовно яких переглянуто судові рішення кожного окремого регіону.

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у першому півріччі 2021 року

Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях у першому півріччі 2020–2021 роках (за кількістю осіб)

№ з/п	Найменування областей (регіонів)	Загальна кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість осіб, щодо яких судові рішення:											
				скасовано				змінено				скасовано та змінено РАЗОМ			
		перше півріччя		перше півріччя		перше півріччя		перше півріччя		перше півріччя		перше півріччя			
		2020	2021	2020		2021		2020		2021		2020		2021	
				абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	АР Крим	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2	Вінницька	70	85	30	42,9	24	28,2	11	15,7	8	9,4	41	58,6	32	37,6
3	Волинська	55	60	22	40,0	23	38,3	1	1,8	8	13,3	23	41,8	31	51,7
4	Дніпропетровська	127	128	30	23,6	33	25,8	17	13,4	20	15,6	47	37,0	53	41,4
5	Донецька	88	84	21	23,9	16	19,0	13	14,8	10	11,9	34	38,6	26	31,0
6	Житомирська	47	38	11	23,4	6	15,8	4	8,5	5	13,2	15	31,9	11	28,9
7	Закарпатська	16	20	12	75,0	8	40,0	1	6,3	1	5,0	13	81,3	9	45,0
8	Запорізька	90	68	23	25,6	19	27,9	3	3,3	10	14,7	26	28,9	29	42,6
9	Івано-Франківська	34	30	9	26,5	13	43,3	2	5,9	2	6,7	11	32,4	15	50,0
10	Київська та м. Київ	257	213	86	33,5	60	28,2	17	6,6	18	8,5	103	40,1	78	36,6
11	Кіровоградська	33	33	13	39,4	14	42,4	4	12,1	5	15,2	17	51,5	19	57,6
12	Луганська	27	26	7	25,9	7	26,9	3	11,1	1	3,8	10	37,0	8	30,8
13	Львівська	77	80	27	35,1	31	38,8	6	7,8	5	6,3	33	42,9	36	45,0
14	Миколаївська	76	50	26	34,2	18	36,0	6	7,9	4	8,0	32	42,1	22	44,0
15	Одеська	61	78	31	50,8	21	26,9	3	4,9	6	7,7	34	55,7	27	34,6
16	Полтавська	50	43	12	24,0	11	25,6	3	6,0	5	11,6	15	30,0	16	37,2
17	Рівненська	35	27	17	48,6	10	37,0	0	–	0	0,0	17	48,6	10	37,0
18	Сумська	44	14	13	29,5	2	14,3	3	6,8	2	14,3	16	36,4	4	28,6
19	Тернопільська	31	17	4	12,9	4	23,5	0	–	3	17,6	4	12,9	7	41,2
20	Харківська	90	108	42	46,7	29	26,9	6	6,7	11	10,2	48	53,3	40	37,0
21	Херсонська	51	41	9	17,6	16	39,0	7	13,7	2	4,9	16	31,4	18	43,9
22	Хмельницька	44	55	16	36,4	14	25,5	3	6,8	8	14,5	19	43,2	22	40,0
23	Черкаська	52	55	15	28,8	18	32,7	3	5,8	4	7,3	18	34,6	22	40,0
24	Чернівецька	50	53	24	48,0	18	34,0	0	–	3	5,7	24	48,0	21	39,6
25	Чернігівська	81	75	32	39,5	22	29,3	3	3,7	9	12,0	35	43,2	31	41,3
26	м. Севастополь	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
27	УСЬОГО	1 621	1 481	532	32,8	437	29,5	119	7,3	150	10,1	651	40,2	587	39,6

* Питома вага від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку, %

5.1. ПІДСТАВИ СКАСУВАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ

Найчастіше підставою для скасування судових рішень у касаційному порядку були **істотні порушення вимог кримінального процесуального закону (ст. 412 КПК)**. Так, у першому півріччі 2021 року з цієї підстави скасовано судові рішення стосовно **378 [426]** осіб, що на **11,3 %** менше. Проте незважаючи на зменшення кількості осіб, їх частка порівняно з першим півріччям 2020 року збільшилася до **84,6 % [80,1 %]** у загальній кількості осіб, щодо яких судові рішення скасовано у касаційному порядку.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з істотними порушеннями вимог кримінального процесуального закону (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: *Житомирської* – 100 % (6 із 6 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Закарпатської* – 100 % (8 із 8), *Луганської* – 100 % (7 із 7), *Миколаївської* – 100 % (18 із 18), *Полтавської* – 100 % (11 із 11), *Сумської* – 100 % (2 із 2), *Тернопільської* – 100 % (4 із 4), *Чернівецької* – 100 % (18 із 18), *Черкаської* – 94,4 % (17 із 18), *Харківської* – 93,1 % (27 із 29); найменший відсоток спостерігався в судах *Донецької* області – 56,3 % (9 із 16).

У першому півріччі 2021 року кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку скасовано судові рішення через **неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 413 КПК)** становила **43 [66]**, що на **34,8 %** менше, або **9,6 % [12,4 %]** серед загальної кількості тих осіб, щодо яких скасовано судові рішення.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: *Донецької* – 25 % (4 із 16 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Волинської* – 21,7 % (5 із 23), *Хмельницької* – 21,4 % (3 із 14);

найменший відсоток спостерігався в судах *Харківської* – 3,4 % (1 із 29 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Одеської* – 4,8 % (1 із 21), *Черкаської* – 5,6 % (1 із 18). Із цієї підстави не було жодного скасованого у касаційному порядку рішення, ухваленого судами *Житомирської, Закарпатської, Луганської, Миколаївської, Полтавської, Сумської, Тернопільської, Чернівецької та Чернігівської областей*.

У зв'язку з **невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (ст. 414 КПК)** за результатами касаційного перегляду судові рішення скасовано стосовно **9 [15]** осіб, або **2 % [2,8 %]** серед загальної кількості тих, щодо яких скасовано судові рішення.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: *Івано-Франківської* – 15,4 % (2 із 13 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Одеської* – 9,5 % (2 із 21); найменший відсоток спостерігався в судах областей: *Харківської* – 3,4 % (1 із 29), *Волинської* – 4,3 % (1 із 23), *Чернігівської* – 4,5 % (1 із 22). Із цієї підстави не було жодного скасованого у касаційному порядку рішення, ухваленого судами *Вінницької, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської та Чернівецької областей, а також Київської області та міста Києва*.

5.2. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ) ЗА РОЗДІЛАМИ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

№ з/п	Розділи Кримінального кодексу України	Статті КК України	Кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення		Відсоток, % від загальної кількості осіб стосовно яких переглянуто судові рішення	
			перше півріччя		перше півріччя	
			2020	2021	2020	2021
1	ЗАГАЛОМ ОСІБ, ІЗ НИХ ЗА ЗЛОЧИНИ:		1 621	1 491	х	х
2	проти основ національної безпеки України	(109–114 ¹)	10	7	0,6	0,5
3	проти життя та здоров'я особи	(115–145)	322	319	19,9	21,4
4	проти волі, честі та гідності особи	(146–151)	5	5	0,3	0,3
5	проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	(152–156)	20	25	1,2	1,7
6	проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	(157–184)	16	9	3,8	0,6
7	проти власності	(185–198)	530	441	32,7	29,6
8	у сфері господарської діяльності	(199–233)	26	30	1,6	2,0
9	проти довілля	(236–254)	6	7	0,4	0,5
10	проти громадської безпеки	(255–270 ¹)	38	24	2,3	1,6
11	проти безпеки виробництва	(271–275)	2	5	0,1	0,3
12	проти безпеки руху та експлуатації транспорту	(276–292)	169	168	10,4	11,3
13	проти громадського порядку та моральності	(293–304)	41	52	2,5	3,5
14	у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення	(305–327)	119	122	7,3	8,2
15	у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	(328–337)	2	2	0,1	0,1
16	проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян	(338–360)	38	36	2,3	2,4
17	у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	(361–363 ¹)	3	4	0,2	0,3
18	у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	(364–370)	126	124	7,8	8,3
19	проти правосуддя	(371–400 ¹)	21	20	1,3	1,3
20	проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)	(402–435)	2	7	0,1	0,5
21	проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	(436–447)	0	0	–	–
22	за Кримінальним кодексом України 1960 року	–	2	14	0,1	0,9
23	касаційні скарги на ухвали апеляційних судів про відмову у відкритті апеляційного провадження, на відмову у поновленні строку на апеляційне оскарження та ін.	–	123	70	7,6	4,7

5.3. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ЗЛОЧИНИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТАТТЯМИ 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ СТАТТЯМИ 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2, 206-2, 209, 211, 366-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2021 РОКУ

№ з/п	Найменування показника	Загальна кількість осіб, судові рішення щодо яких переглянуто у касаційному порядку, із них:	судове рішення залишено без зміни	судове рішення змінено	судове рішення скасовано (усього), у тому числі:	із закриттям провадження	з направленням справи на новий розгляд, із них:	у суд першої інстанції	у суд апеляційної інстанції
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення (корупційні кримінальні правопорушення)	149	85	13	51	2	49	1	48

Протягом першого півріччя 2021 року у касаційному порядку переглянуто судові рішення у кримінальних провадженнях **про корупційні кримінальні правопорушення** стосовно **149** [165] осіб, або **10 %** [10,2 %] від загальної кількості осіб, щодо яких переглянуто судові рішення.

За результатами розгляду касаційних скарг судові рішення *залишено без зміни* щодо **85** [94] осіб, або **57 %** [57 %] від кількості осіб, судові рішення стосовно яких у справах зазначеної категорії переглянуто у касаційному порядку.

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення *скасовано* щодо **51** [65] особи, або **34,2 %** [39,4 %]. У тому числі *із закриттям провадження* – стосовно **2** [0] осіб; *із призначенням нового розгляду у суді апеляційної інстанції* – стосовно **48** [60] осіб, у *суді першої інстанції* – щодо **1** [5] особи.

Змінено судові рішення щодо **13** [6] осіб, або **8,7 %** [3,6 %].

5.4. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2021 РОКУ

№ з/п	Найменування показника	Розглянуто по суті (усього), із них:	судове рішення залишено без зміни	судове рішення змінено	судове рішення скасовано (усього), із них:	із направленням на новий розгляд до Апеляційної палати ВАКС	із закриттям провадження
А	Б	1	2	3	4	5	6
1	Кримінальні провадження за касаційними скаргами	9	5	0	4	2	2

Упродовж першого півріччя 2021 року у касаційному порядку переглянуто судові рішення у кримінальних провадженнях, **ухвалені Вищим антикорупційним судом.**

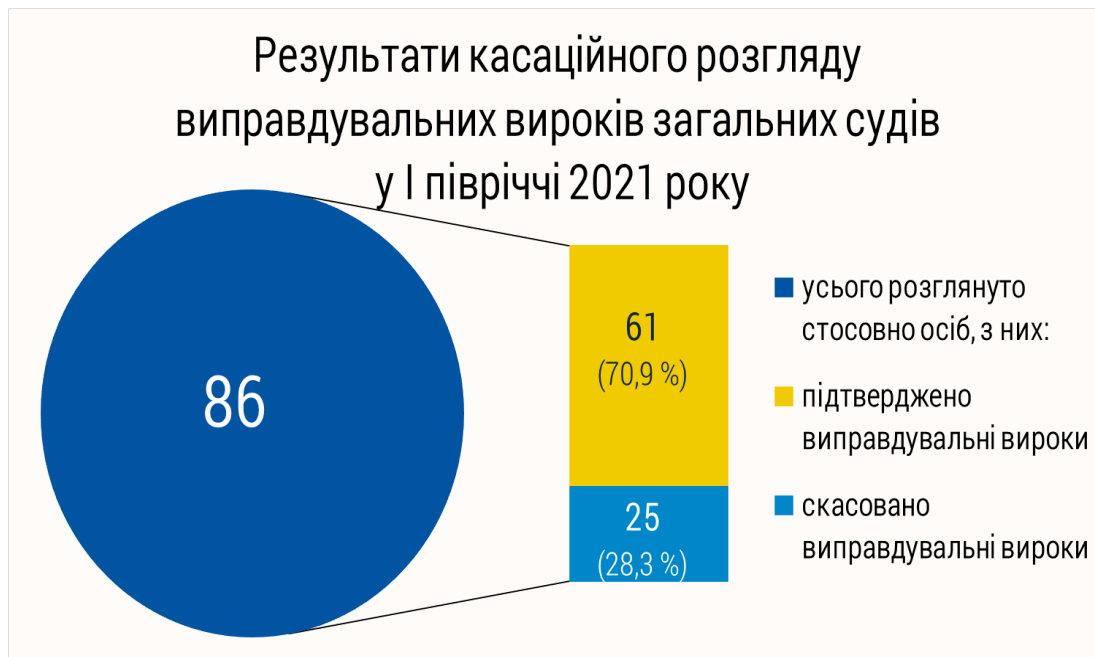
Так, колегією суддів Третьої судової палати ККС ВС за касаційними скаргами усього розглянуто **9** кримінальних проваджень.

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судове рішення *залишено без зміни* у **5** кримінальних провадженнях, або **55,6 %** від загальної кількості переглянутих у касаційному порядку кримінальних проваджень, судові рішення в яких ухвалені ВАКС.

Касаційну скаргу задоволено та судове рішення *скасовано* у **4** кримінальних провадженнях (**44,4 %**). Із загальної кількості скасованих судових рішень у **2** провадженнях судові рішення *скасовано із закриттям кримінального провадження* (**50 %**). Судове рішення *скасовано із направленням на новий розгляд до Апеляційної палати ВАКС* – у **2** кримінальних провадженнях (**50 %**).

5.5. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ ВИПРАВДУВАЛЬНИХ ВИРОКІВ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ)

У касаційному порядку упродовж першого півріччя 2021 року перевірено ухвалені загальними судами **виправдувальні вироки** у кримінальних провадженнях (справах) стосовно **86** [92] осіб. За результатами касаційного розгляду виправдувальні вироки *залишено без зміни* стосовно **61** [66] особи, або **70,9 %** [71,7 %] від переглянутих. Стосовно **25** [26] осіб виправдувальні вироки *скасовано* із призначенням нового розгляду, що становить **29,1 %** [28,3 %] від переглянутих виправдувальних вироків.

Зокрема, упродовж першого півріччя 2021 року за результатами касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) **звільнено з-під варті 21** [16] особу.

У касаційному порядку перевірено судові рішення щодо **36** [25] **неповнолітніх осіб**, що на **44 %** більше. Із них судові рішення *скасовано* стосовно **10** [5] підлітків із направленням справи *на новий апеляційний розгляд* (**27,8 %** [20 %] від кількості переглянутих). *Змінено* судові рішення стосовно **5** [2] неповнолітніх осіб, або **13,9 %** [8 %]. Судові рішення загальних судів *залишено без зміни* стосовно **21** [18] неповнолітнього, або **58,3 %** [72 %].

Кількість засуджених за **вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів**, щодо яких судові рішення було переглянуто у касаційному порядку, становила **864** [938] особи (майже кожна друга особа). Незважаючи на зменшення кількості таких осіб на **7,9 %**, їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення, залишилася на рівні попереднього року –

57,9 % [57,9 %]; із них 263 [299] особи було засуджено за вчинення особливо тяжких злочинів (майже кожен шостий).

На 45,5 % більше у касаційному порядку перевірено вироки у кримінальних провадженнях (справах) стосовно осіб, засуджених до довічного позбавлення волі за умисне вбивство за обтяжуючих обставин, – 16 [11] осіб. За результатами касаційного розгляду вирок залишено без зміни стосовно 14 [8] осіб, або 87,5 % [72,7 %]. Вирок скасовано щодо 1 [3] особи. Стосовно 1 особи вирок змінено, дії засудженого перекваліфіковано на частину 2 статті 121 Кримінального кодексу України та призначено покарання у виді позбавлення волі на певний строк.

У першому півріччі 2021 року на розгляді ККС ВС також перебувало 57 [59] заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. За результатами їх розгляду було повернуто або постановлено ухвалу про відмову у відкритті кримінального провадження за 49 [39] заявами, або 86 % [66,1 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. На розгляд Великої Палати Верховного Суду передано 1 заяву про перегляд судових рішень за виключними обставинами. ККС ВС здійснено перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами за 1 [0] заявою, яку за наслідками кримінального провадження залишено без задоволення.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua